

محبوب الله کوشانی، نامزد حزب آزادگان افغانستان در انتخابات ریاست جمهوری، در سال 1323 هجری خورشیدی در ولایت بدخشان متولد شد.

آموزش‌های ثانوی را در کابل به پایان رسانده، تحصیلات عالی خود را تا درجه‌ی ماستری در مسکو در بخش اقتصاد سیاسی به پایان رسانده است. کوشانی در سال 1356 عضویت کمیته‌ی اجرایی سازمان انقلابی زحمت‌کشان افغانستان را حاصل کرد و بعدها ریاست این سازمان را به عهده گرفت. کوشانی که معاون اول حزب آزادگان افغانستان می‌باشد، از سوی این حزب به انتخابات ریاست جمهوری افغانستان نامزد شده است. در این برنامه، گفتگویی داریم با آقای کوشانی که برنامه‌ی انتخاباتی خود را تحت عنوان "منشور انتخاباتی" نشر نموده است.

دوچپه وله: با سپاس از شما آقای کوشانی، به عنوان یک نامزد انتخابات چه برنامه‌ای برای بهتر شدن اوضاع امنیتی دارید؟

کوشانی: از نظر ما امنیت شامل امنیت جانی می‌شود، امنیت اقتصادی می‌شود، امنیت اجتماعی و روانی می‌شود. طبعاً برای تامین چنین امنیتی، ما در قدم اول نیاز داریم به ایجاد یک دولت مشروع، مسوول و کارساز. یعنی دولتی که بر علاوه‌ی این که مشروعیت خود را از آرای مردم می‌گیرد، ارگانی باشد که دارای اردو و پلیس واقعاً با کفایت، صادق و وطن‌پرست هم باشد. انحصار سوق و اداره‌ی این قوت‌های انسانی در اختیار دولت باشد و هیچ ارگان دیگری حق نداشته باشد که قوت قهریه را استعمال بکند. در پهلوی این مشروعیت قانونی، دولت باید کارساز هم باشد. بر علاوه‌ی تامین امنیت، خدمات اساسی مورد نیاز مردم را هم باید فراهم کند. یعنی دولت باید بتواند امنیت و عدالت را تامین بکند.

دوچپه وله: نظر شما در مورد حضور سربازان خارجی در افغانستان چه است و به نظر شما این سربازان چه زمانی باید افغانستان را ترک بگویند؟

کوشانی: اول، ما از جمع کسانی نیستیم که گویا از آمدن قوت‌های خارجی در افغانستان حمایت کرده باشیم. ما سال‌ها پیشتر و حتا در برنامه‌ی حزبی خود هم خواهان استراتژی خارج ساختن قوای خارجی از افغانستان بودیم. در این اواخر خوشبختانه می‌شنویم که آقای اوباما هم چنین استراتژی را مورد حمایت قرار می‌دهد. شما می‌دانید که موقعیت جیواستراتژیک کشور ما به گونه‌ای هست که در کنار قدرت‌های بزرگ و اتمی قرار داریم. طبعاً حضور دوام‌دار یک قدرت خارجی (در افغانستان) خودش موجب بی‌ثباتی می‌شود و برای کشورهای همسایه قابل تحمل و قابل قبول نیست. از همه مهم‌تر، دولت ما نباید به این فکر و خیال باشد که امنیت‌اش را خارجی‌ها می‌گیرند و خودش از وظیفه‌ی اساسی دولت‌سازی که ایجاد یک اردو و پلیس موثر است که بتواند دفاع بکند از هستی افغانستان و امنیت را برقرار بکند، غافل بماند. به این خاطر ما طرفدار این هستیم که یک زمانی باید تعیین شود برای بیرون رفتن قوت‌های خارجی از این‌جا و تا آن وقت باید نیروهای بین‌المللی برای ایجاد واقعاً یک اردوی که بتواند امنیت را تامین کند و از افغانستان

دفاع کند، صادقانه باید کمک کند. در عین زمان، نیروهای خارجی در عملیات و فعالیت‌های نظامی خود باید با اردوی دولت افغانستان به مثابه‌ی اردوی یک دولت مستقل برخورد بکند و فعالیت‌های خود را با آن هماهنگ بسازند. دویچه وله: آقای کوشانی در مورد مذاکره با مخالفان مسلح دولت از جمله با طالبان چه فکر می‌کنید؟

کوشانی: خوب در پرنسب طبیعی است که ما طرفدار مذاکره هستیم بین نیروهای درگیر و در حالت جنگ هم در کشور خود ما هم در جهان. اما همزمان این را هم باید خاطر نشان بکنم که چه وقت می‌تواند مذاکرات به نتیجه‌ی مطلوب و واقعی برسد. این وقتی است که طرفین جنگ در حقیقت به این طور یک نتیجه رسیده باشند که از طریق خشونت و قهر و جنگ به اهداف خود دسترسی پیدا کرده نمی‌توانند. در عین زمان حامیان بیرونی این‌ها نیز باید از حمایت شان دست بکشند. از چنین یک موضعی است که در رابطه به خشونت‌های جاری در افغانستان ما علاوه بر آمادگی جانب‌های جنگ به یک صلح واقعی، آمادگی صادقانه‌ی کشورهای منطقه و جامعه جهانی را هم ضروری می‌دانیم. در غیر آن، هر نوع اقدام دیگر در حقیقت یک نوع خودفریبی هم است و مردم فریبی هم. دویچه وله: چگونه می‌خواهید اوضاع اقتصادی افغانستان را بهتر بسازید، به‌طور مثال در بخش‌های زراعت و یا صنعت؟

کوشانی: شما می‌دانید که تاکنون سیاست‌های اقتصادی دولت افغانستان به گونه‌ای بوده که موسسات و تصدی‌های دولتی را خصوصی ساخته و نقش قوانین و لوائحی را که برای انکشاف اقتصاد ملی مهم است، تضعیف کرده. همچنین دروازه‌های افغانستان را به روی کالاهای خارجی به ضرر صنایع داخلی کاملاً باز گذاشته. می‌دانیم که چنین اقتصاد را اقتصاد نیورلیبرال می‌گویند. در این اقتصاد طبعاً احساس مسوولیت در برابر مردم یا هیچ نیست یا اندک است، مردم در حاشیه رانده می‌شوند. در حالی که می‌بینیم میلیون‌ها مردم امروز بی‌کار اند در افغانستان اما دولت سالانه از رشد اقتصادی گپ می‌زند یعنی صرفاً توجه به رشد کمی دارد و برایش فقط پول و کالا اهمیت دارد در حالی که ما برعکس خواهان یک انکشاف اقتصادی انسان‌مدار هستیم. یعنی انسان در محراق توجه ما قرار دارد. هدف ما از انکشاف در حقیقت اعتدالی قابلیت‌ها و ظرفیت‌های مردم کشور ما است. در عرصه‌ی زراعت طبیعی است که توجه اساسی ما به اصلاح سیستم آبیاری، ایجاد زیرساخت‌های آبیاری است. توزیع تخم‌های اصلاح شده، و فراهم کردن تسهیلات کربدیت‌های مساعد برای ده‌ها قین است و همین قسم طبعاً ایجاد سردخانه‌ها برای حفظ و نگهداشت محصولات زراعتی است و طبعاً حمایت در بازار فروش از طرف دولت است. البته ما مخالف هستیم که تولیدات زراعتی ما صرف به هدف افزایش صادرات باشد. نظریاتی وجود دارد که گویا کشت بدیل مثل زعفران، گل‌گلاب و این‌گپ‌ها جایگزین مواد مخدر شود، این‌ها را هم ما به وضع زراعت افغانستان مفید نمی‌دانیم. توجه اساس ما این است که ما به محصولات زراعتی‌ای توجه کنیم که نیازهای مردم افغانستان، به خصوص گندم را مرفوع نماید. در این زمینه‌ها باید زراعت ما تشویق شود. واقعاً اگر در این رابطه توجه شود، نرخ غله هم می‌تواند به صورت معقولی بلند برود و تولیدات هم به حدی برسد که گویا بتواند کفایت بکند و در حقیقت می‌تواند جای کمک‌های غذایی و توريد مواد غذایی را بگیرد. در بخش صنعت ما طرفدار این هستیم که صنایع داخلی ما کالاهایی را تولید کند که جای کالاهای وارداتی را بگیرد. برای این کار، بسیار سرمایه‌های گزاف هم لازم نیست، فقط دولت باید صادقانه از این نوع سرمایه‌گذاری حمایت بکند و تسهیلات لازم را فراهم نماید.

دوچپه وله: خطوط اساسی سیاست خارجی شما بر اساس کدام معیارها در مقابل کشورهای همسایه و سایر کشورهای جهان تعیین خواهد شد؟

کوشانی: طبعاً هدف اساسی سیاست خارجی ما، تامین استقلال و حاکمیت ملی افغانستان است. هدف ما از استقلال رفع تمام موانعی است که برای انکشاف جامعه و کشور ما قرار دارد. اصل اساسی سیاست خارجی ما را می‌توانم در یک جمله خلاصه کنم که افغانستان در واقعیت منطقه‌ی صلح، دوستی و همکاری باید شود. ما خواهان روابط نیک و حسنه و دوستانه با تمام کشورهای خرد و بزرگ جهان هستیم و با توجه به موقعیت جیوپولیتیک و جیواستراتژییک افغانستان، خواهان بی‌طرف شدن افغانستان هستیم. مطابق یک میثاق و معاهده‌ی بین‌المللی از طرف تمام کشورهای منطقه و جهان بی‌طرفی باید تضمین شود.

دوچپه وله: آقای کوشانی چه موقف و برنامه برای حل معضله "خط دیورند" دارید؟

کوشانی: ما به این باور هستیم که افغانستان یک کشور مستقل است. کشور بر علاوه‌ی این که جمعیت مشخصی دارد، حاکمیت ملی دارد، مرزهای مشخصی هم دارد که به نام مرزهای بین‌المللی یاد می‌شود. مرزهای افغانستان چه در شرق و غرب بگیریم چه در شمال و جنوب بگیریم، به مثابه‌ی یک کشور در حقیقت پسا استعماری از طرف کشورهای استعماری تعیین شده و به مرور زمان این به یک واقعیت سیاسی تبدیل شده است. واقعیت این است که ما امروز با یک واقعیت سیاسی و تاریخی ای مواجه هستیم که هرگونه تغییری در این مرزها، می‌تواند باعث کشته شدن میلیون‌ها انسان شود. به این خاطر است که ما به این باور هستیم که ما با همسایگان خود مشکلات خود را حل کنیم، روابط و حسن تفاهم داشته باشیم و با ایجاد همکاری‌های منطقه‌ای، فراهم ساختن تسهیلات مسافرت و کاهش دادن تشریفات قنصلی و این چیزها، مثلی که در برخی کشورهای پیشرفته معمول است، ما می‌توانیم که هم جلو منازعات گذشته را بگیریم و هم می‌تواند برای انکشاف کشورهای منطقه مفید و سودمند باشد.

دوچپه وله: در مورد آزادی بیان، تعریف شما از آزادی بیان و مطبوعات چه است و چگونه می‌خواهید از این دو ارزش اساسی مردم سالاری دفاع کنید؟

کوشانی: ما به این باور هستیم که انسان‌ها باید کاملاً آزاد باشند تا بهترین آرزوها و خواست‌های خود را برای تغییر و بهبود زندگی خود شان جامعه‌ی شان و حتا جامعه‌ی بشری بیان بکنند، ابراز بکنند. البته این حقی است که هم در اعلامیه‌ی حقوق بشر تسجیل شده و هم قانون اساسی افغانستان پای‌بندی خود را به آن بیان کرده است. حتا از نظر ما قبل از اعتراف قانونی به آزادی بیان و مطبوعات، تضمین آزادی بعد از بیان و عدم مجازات بعد از نشر یک فکر در مطبوعات، مهم‌تر است.

دوچپه وله: تعریف شما از برابری حقوق زن و مرد چه است و چگونه می‌خواهید زنان و مردان افغانستان را از حقوق مساوی برخوردار بسازید؟

کوشانی: خدمت شما عرض کنم که هم تحقیقات بشری و هم آموزش‌های دینی ما و شما نشان می‌دهد که زن و مرد از یک جوهر واحد آفریده شده اند. آن‌ها باید در تمام زمینه‌های سیاسی، اجتماعی از حقوق برابر برخوردار باشند و این را هم می‌دانیم که زن وظیفه‌ی پرورش طفل سالم را هم به‌عوش دارد، لازم است که از امتیازهای بیشتری مثل تعطیلات در وقت بارداری و زایمان و مثلاً پرورش طفل هم برخوردار باشد. گذشته از آن، برابری زن و مرد زمانی تحقق می‌یابد که بر علاوه‌ی این حقوق قانونی زنان که یک پیکر جامعه را تشکیل می‌دهند، پنجاه درصد جامعه را تشکیل می‌دهند، باید به یک نیروی تبدیل شوند که بتوانند از طریق انسجام خود، خواسته‌های خود را تحقق ببخشند. یعنی سازمان‌دهی خود زنان به خاطر دفاع از حقوق شان برای کامیابی و تقویت بنیه‌ی اقتصادی و خودکفا شدن یک امر کاملاً ضرور است که جز از طریق انسجام و سازمان‌دهی زنان، رسیدن به این آرزوها ممکن نیست. گذشته از این، برابری حقوق زن و مرد در برنامه‌های آموزشی ما در مکاتب و از طریق رسانه‌ها هم بازتاب داده شود تا این که یک فرهنگ سالمی که بتواند مساوات زن و مرد را بپذیرد، بتوانیم اشاعه و تعمیم بدهیم.

دوچپه وله: تعریف شما از وحدت ملی چه است و چگونه می‌خواهید برای تمام باشندگان افغانستان احساس این را بدهید که واقعاً برخورد یکسان با آنها صورت می‌گیرد؟

کوشانی: به نظر ما در رابطه به وحدت ملی، اصل اساسی که ما به آن باور داریم که می‌تواند باعث تقویت و یافتن بیشتر وحدت ملی شود، پذیرش اصل شهروندی است. شهروند به باشندگان یک کشور وقتی گفته می‌شود که دارای حقوق و مکلفیت‌های مساوی باشند. شهروندان، صرف نظر از این که تعلق به کدام قوم و مذهب دارند، باید از سه ارزش یا نعمت اجتماعی که عبارت از ثروت و قدرت و حیثیت اجتماعی است، به شکل مساویانه برخوردار باشند. هم‌چنان در تصدی مدیریت سیاسی، از صدر تا به ذیل حقوق یکسانی را داشته باشند. خود دولت هم باید ممتثل این فلسفه‌ی حقوقی باشد.

دوچپه وله: به عنوان سوال آخر، تعریف شما از حفظ محیط زیست و انکشاف دوامدار چه است و چگونه می‌خواهید که افغانها را برای حفظ بیشتر محیط زیست تشویق کنید؟

کوشانی: ما به این باور هستیم که منابع سرزمین ما تنها مربوط به ما و نسل ما و حتا تنها مربوط به کشور ما هم نیست. چرا ما می‌دانیم که ظرفیت‌های خود کره‌ی زمین هم محدود است. اما مشخصاً فعلاً در مورد کشور خود گپ می‌زنیم، به مثابه‌ی یک بخش کوچکی از کره‌ی زمین، خواه مخواه مربوط به سرنوشت نسل‌های آینده‌ی ما و جهان می‌شود.

بنابراین، صرفه‌جویی در مصارف منابع موجود زمین، پیدا کردن منابع انرژی قابل تجدید مثل انرژی آفتاب و انرژی آب، با توجه به تعادل محیط زیست طبعاً از طریق توسعه‌ی مناطق سبز و حفظ انواع مختلف حیوانات و پاکیزه نگه‌داشتن محیط حفاظت از اقلیم، راه‌هایی است که می‌تواند ما را به این هدف نزدیک بسازد. دولت مسوولیت جدی دارد که سیاست‌ها و پالیسی‌های درستی را روی دست بگیرد و شهروندان هم از سطح کوردکستان تا سنین بالا و حتا تا پیری در مورد اهمیت محیط زیست برای شان گفته شود و معلومات داده شود و از تخلفات جلوگیری شود.

عارف فرهمند، کابل
ویراستار: یاسر